

2003
Εξι νεκροί
2008
**Υπεύθυνος
κανείς**

Για κάποιους, η υπόθεση δεν έκλεισε.

Του Νίκου Βαφειάδη

Η ΕΚΡΗΞΗ

«Νόμιζα πως είχε γίνει
η Δευτέρα Παρουσία»

Στο εργοστάσιο «Σωληνουργία Κορίνθου», που λειτουργεί από τις αρχές της δεκαετίας του '70 στη θέση Πουρνερί, λίγο έξω από την Κόρινθο, το πρωί της 3ης Απριλίου του 2003 οι εργασίες για την κατασκευή χαλυβδοσωλήνων μεγάλης διαμέτρου, που χρησιμοποιούνται για την εξόρυξη και μεταφορά νερού, πετρελαίου και φυσικού αερίου, εκτελούνται κανονικά.

Η πρώτη ύλη, το τσέρκι, ένα χαλύβδινο έλασμα μικρού πάχους και μεγάλης επιφάνειας σε μορφή κουλούρας, ξετυλίγεται με μηχανικό τρόπο, ελέγχεται με υπερήχους και προωθείται στους μηχανικούς σπαστήρες, προκειμένου να διαμορφωθεί το κατάλληλο πλάτος πριν από τη συγκόλληση. Στη συνέχεια κάμπτεται αποκτώντας κυλινδρικό σχήμα και εισέρχεται στην αυτόματη συγκολλητική μηχανή. Λίγο μετά τις 10 π.μ. διαπιστώνεται πως κάποιο γρέζι εμποδίζει τη διέλευση του τσερκιού, η μηχανή σβήνει και ο εργάτης Δημήτρης Μανάβης ζητάει από τον χειριστή γερανού να φέρει καινούργια φιάλη οξυγόνου προκειμένου να αφαιρέσει το γρέζι με οξυγονοκοπή (η οποία πραγματοποιείται μέσω φλόγας, που δημιουργείται με ανάμειξη υπό πίεση οξυγόνου και ασετυλίνης). Αντικαθιστά τη φιάλη που είχε αδειάσει και επιχειρεί να αφαιρέσει το γρέζι.

Ο 52χρονος σήμερα εργάτης Σταύρος Σταθόπουλος, ο οποίος έκανε πέντε χειρουργεία στα πόδια του μετά το ατύχημα, θυμάται: «Ξαφνικά, ενώ μιλούσα με τον Αντώνη Ηλία και τον Τόσκα, έναν άλλο συνάδελφό μου, στο πόστο του Τόσκα, σκύβω στο κομπιούτερ μου να δω κάποιο λάθος οπότε ακούστηκε ένας φοβερός θόρυβος, ο οποίος συνοδεύτηκε από μια πολύ μεγάλη λάμψη, σαν σε ταινία επιστημονικής φαντασίας, και αυτό ήταν όλο. Νιώθω κάτι να διαπερνάει τα πόδια μου, δεν κατάλαβα τι είχε γίνει, νόμιζα πως είχε γίνει η Δευτέρα Παρουσία. Θόρυβος, σκόνη, κράνη στον αέρα. Πάω να πιάσω από το αριστερό μου πόδι το στουπί από τα λάδια και καταλαβαίνω ότι είναι κρέατα που έχουν βγει έξω απ' την αρβύλα μου...».

Το ωστικό κύμα σκορπάει παντού συντρίμια, αποπνικτικός καπνός καλύπτει τα πάντα, η οροφή γκρεμίζεται και όσοι εργάτες βρίσκονται σε κοντινή απόσταση διαμελίζονται. Πανικός, φωνές, φρίκη... Εξι νεκροί: ο 56χρονος Σωτήρης Βορινιώτης, ο 45χρονος Παύλος Γιάννου, ο 42χρονος Χρήστος Κυριλής, ο 40χρονος Κώστας Αθασίου, ο 32χρονος Κώστας Σπυρίδου και ο 40χρονος Βαγγέλης Πουλής. Και τρεις τραυματίες: οι Θόδωρος Γιάννου, Δημήτρης Μανάβης και Σταύρος Σταθόπουλος, σε ηλικία τότε αντίστοιχα 39, 31 και 47 χρόνων.

Οι τρεις τραυματίες οδηγούνται με ασθενοφόρο στο νοσοκομείο Κορίνθου, ενώ η περισυλλογή των σορών των διαμελισμένων νεκρών καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολη. Ακέφαλα σώματα, χέρια και πόδια διασκορπισμένα παντού.

ΟΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ

«Από το 1992 διαρκώς ζητούσαμε να ληφθούν μέτρα»

Οι εργαζόμενοι είχαν εγγράφως προειδοποιήσει τη διεύθυνση του εργοστασίου για την επικινδυνότητα του εργαλείου κοπής και είχαν ζητήσει να ληφθούν μέτρα ασφαλείας. «Φωνάζαμε συνέχεια, ζητούσαμε μέτρα υγιεινής και ασφαλείας, βαρέα και ανθυγιεινά ένσημα, θέσπιση ειδικότητων. Οι ίδιοι τα λέγαμε, οι ίδιοι τα ακούγαμε...», καταγγέλλει λίγες ώρες μετά την έκρηξη ο τότε πρόεδρος του εργοστασιακού σωματείου, Χρήστος Τσουμάλης. Ο Αντώνης Ηλίας, παρών στην έκρηξη και γραμματέας τότε του σωματείου, ανέλαβε στη συνέχεια πρόεδρος: «Ένα παρόμοιο περιστατικό είχε γίνει το 2000. Τότε, δύο φίλες είχαν πάρει φωτιά, χωρίς να εκραγούν. Από το 1992 ζητούσαμε διαρκώς εγγράφως να ληφθούν μέτρα. Και τα έγγραφα είχαν κοινοποιηθεί στην Επιθεώρηση Εργασίας. Ζητούσαμε να μην

ασχολούνται άσχετοι με τέτοιες εργασίες, αλλά ειδικευμένοι με πτυχίο. Είχαμε προειδοποιήσει ότι μπορεί να γίνει ατύχημα. Είχαμε δίπλα μας μια βόμβα 100 μεγατόνων που δεν άφησε τίποτα εκεί μέσα. Και όσοι μείναμε αλώβητοι είμαστε υπερτυχεροί».

Την ευθύνη της Επιθεώρησης Εργασίας επισημαίνει ο πρόεδρος του Εργατικού Κέντρου Κορίνθου Νίκος Πετρόπουλος: «Ο νόμος υπάρχει και η Επιθεώρηση έχει κάθε δικαίωμα να σταματάει τη συγκεκριμένη επιχείρηση όσο βλέπει ότι υπάρχει πρόβλημα και όσο η εταιρεία δεν πληροί τους όρους υγιεινής και ασφαλείας». Κατηγορηματικός ως προς τα αίτια της έκρηξης παρουσιάζεται ο ειδικός γραμματέας του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας (ΣΕΠΕ) Χρήστος Πολυχρονίου, μετά την επίσκεψή του στον τόπο του δυστυχήματος: «Σε κάθε περίπτωση πρόκειται για έλλειψη προληπτικών μέτρων ασφαλείας σε έναν απαράδεκτο χώρο εργασίας». Ενώ ο τότε πρόεδρος της ΓΣΕΕ Χρήστος Πολυζωγόπουλος απορεί «γιατί συνέχιζε να λειτουργεί το εργοστάσιο, αφού είχε ελεγχθεί και είχε αρνητική έκθεση για έλλειψη μέτρων υγιεινής και ασφαλείας».

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ

18 εργατικά ατυχήματα σε 3 χρόνια, πρόστιμα 10.000 ευρώ

Αμέσως μετά το ατύχημα, ο όμιλος «Βιοχάλκο», προκειμένου να αποφύγει τον αρνητικό αντίκτυπο, σπεύδει να διευκρινίσει ότι δεν έχει σχέση με τα «Σωληνοεργεία Κορίνθου» και ότι απλώς οι θυγατρικές του, «Σιδερόν» και «Alcomet», κατέχουν το 17,5% των μετοχών της επιχείρησης. Αποκαλύπτεται όμως ότι προσωπικές μετοχές στην επιχείρηση κατέχουν και οι δύο ισχυροί άνδρες του ομίλου Νίκος και Ευάγγελος Στασινόπουλος (8,5% και 10,5% αντίστοιχα). Από την Επιθεώρηση Εργασίας γίνεται γνωστό ότι στο διάστημα 2000 - 2003 έχουν συμβεί στα «Σωληνοεργεία Κορίνθου» 18 εργατικά μικροατυχήματα και έχουν επιβληθεί συνολικά πρόστιμα 10.000 ευρώ, ποσόν ελάχιστο μπροστά στα χρήματα που θα έπρεπε να καταβάλει η εταιρεία για την πρόσληψη του αναγκαίου ειδικευμένου προσωπικού. Σύμ-

φωνα, άλλωστε, με στοιχεία της Επιθεώρησης Εργασίας, «τα ενδιάμεσα εργατικά ατυχήματα στη χώρα μας οφείλονται στην έλλειψη μέτρων ασφαλείας και στη μη εφαρμογή των σχετικών κανόνων και κανονισμών».

Από το 1998, η επιχείρηση έχει ιδρύσει τέσσερις επιπλέον παραγωγικές μονάδες με το ίδιο αντικείμενο στη βιομηχανική περιοχή Θίσβης Βοιωτίας, οι οποίες επιδοτούνται επίσης με 30 εκατομμύρια ευρώ και ξεκινούν τη λειτουργία τους το 2001, απασχολώντας περίπου 600 εργαζόμενους. Τον Σεπτέμβριο του 2004, τα «Σωληνοεργεία Κορίνθου» μεταβιβάζουν το εργοστάσιο της Κορίνθου στη θυγατρική τους «Μεταλλουργία Α.Ε.», η οποία τον Αύγουστο του 2005 απολύει όλους τους εργαζόμενους και βάζει λουκέτο. Ομως, το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών δικαιώνει τους εργαζόμενους, αποφασίζοντας ότι οι απολύσεις ήταν άκυρες, δεδομένου ότι η εταιρεία χρησιμοποίησε καταχρηστικές μεθόδους προκειμένου να αποφύγει τις υποχρεώσεις της, που απορρέουν από το Ν. 1387/83 περί ομαδικών απολύσεων. Οι εργαζόμενοι συμβιβάζονται με την εταιρεία και αποζημιώνονται.

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Ολοι αθώοι «λόγω έλλειψης επαρκών ενδείξεων ενοχής».

Ο τότε κυβερνητικός εκπρόσωπος, Χρήστος Πρωτόπαπας, την πρώτη μέρα μετά την έκρηξη διαβεβαιώνει ότι θα διερευνηθούν τα αίτια του ατυχήματος και ότι οι υπεύθυνοι θα οδηγηθούν στη Δικαιοσύνη, ενώ όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης στηλιτεύουν την εργοδοτική ασυδοσία και ζητούν την παραδειγματική τιμωρία των ενόχων. Ομως, παρά το γεγονός ότι το κατηγορητήριο υιοθετεί πλήρως το πόρισμα της Επιθεώρησης Εργασίας, οι υπεύθυνοι της εταιρείας δίδονται τελικά σε βαθμό πλημμελήματος για ανθρωποκτονίες και σωματικές βλάβες από αμέλεια. Η εταιρεία αποζημιώνει οικονομικά τους συγγενείς των θυμάτων και δύο από τους τρεις τραυματίες, υποχρεώνοντάς τους να υπογράψουν ότι δεν θα παραστούν ως πολιτική αγωγή

στο δικαστήριο.

Υστερα από αλληπάλληλες αναβολές ξεκινάει το περασμένο φθινόπωρο η ακροαματική διαδικασία στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο Κορίνθου, με αισθητή την απουσία των εργαζομένων, της τοπικής κοινωνίας και των ΜΜΕ. Μοναδικές εξαιρέσεις ο τραυματίας Σταύρος Σταθόπουλος, που δεν δέχθηκε να συμβιβαστεί και ο πρόεδρος του σωματείου Αντώνης Ηλίας. Στις αρχές Δεκεμβρίου του 2007 ανακοινώνεται η απόφαση του δικαστηρίου, που κηρύσσει ομόφωνα αθώους όλους τους κατηγορούμενους «λόγω έλλειψης επαρκών ενδείξεων ενοχής». Με ανακοίνωσή της η ΓΣΕΕ κάνει λόγο για «προκλητική απόφαση ασέβειας και περιφρόνησης της ανθρώπινης ζωής και της ασφάλειας των εργαζομένων».

ΤΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

Μη τήρηση των κανόνων ασφαλείας

Επειτα από αυτοψία τετραμελούς κλιμακίου του ΣΕΠΕ στο εργοστάσιο, συντάσσεται η έκθεση. Σύμφωνα με αυτήν, η έκρηξη οφείλεται στην αναρρόφηση φλόγας και καυσίμου μείγματος από το εργαλείο κοπής, διά μέσου των ελαστικών σωλήνων παροχέτευσης των φιαλών οξυγόνου και ασετυλίνης, κατά τη διάρκεια εργασιών οξυγονοκοπής. Διαπιστώνεται η μη τήρηση των κανόνων ασφαλείας και συγκεκριμένα:

> Ο χειρισμός οξυγονοκοπής είχε ανατεθεί σε άτομα τα οποία δεν κατείχαν τα ουσιαστικά και τυπικά προσόντα με βάση την κείμενη νομοθεσία.

> Η επιχείρηση δεν είχε προβεί σε κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση και ενημέρωση του προσωπικού για τη χρήση του εξοπλισμού οξυγονοκοπής.

> Ο εξοπλισμός οξυγονοκοπής δεν είχε τις κατάλληλες διατάξεις ασφαλείας (βαλβίδες αντεπιστροφής - φλογοπαγίδες), τοποθετημένες στους ελαστικούς σωλήνες των αερίων. Επίσης, η εργοδότρια εταιρεία δεν είχε μεριμνήσει ώστε να τοποθετηθούν βαλβίδες αντεπιστροφής - φλογοπαγίδες στους μανοεκτονωτές οξυγόνου και ασετυλίνης.

> Δεν επηρέο το ειδικό βιβλίο συντήρησης, στο οποίο καταχωρίζονται οι περιοδικοί έλεγχοι και οι συντηρήσεις του εξοπλισμού, ενώ και η διαχείριση ασφαλείας των βιομηχανικών αερίων ήταν ελλιπής, δεδομένου ότι η επιχείρηση δεν τηρούσε μητρώο καταγραφής σημαντικών στοιχείων των φιαλών (αριθμός μητρώου, ημερομηνίες ελέγχου κ.λπ.).

> Ο μεγάλος αριθμός των θανάτων και τραυματιών οφείλεται στο ότι η εταιρεία δεν είχε φροντίσει να έχουν πρόσβαση στις ζώνες σοβαρού και ειδικού κινδύνου μόνο οι εργαζόμενοι που έχουν ειδική αρμοδιότητα, ενώ οι θέσεις εργασίας δεν ήταν ορθά διαμορφωμένες προκειμένου να περιορίζεται ο κίνδυνος.

Σταύρος Σταθόπουλος
σοβαρά τραυματίας, ανίκανος προς εργασία

«Εγώ τουλάχιστον είμαι ζωντανός, το παιδί μου μπορεί να πει “ο πατέρας μου”...»

Αφού γνωρίζατε τους κινδύνους και είχατε προειδοποιήσει τη διεύθυνση, γιατί δεν σταματούσατε τη δουλειά μέχρι να ληφθούν μέτρα;
Όταν ένας εργαζόμενος χρειάζεται μέσον για να πιάσει δουλειά σε ένα εργοστάσιο για να βγάλει το ψωμί της οικογένειάς του, ελπίζει ότι με αυτά τα έγγραφα της Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας και της Επιθεώρησης Εργασίας κάτι θα νοικοκυρευτεί. Έχει ανάγκη το μεροκάματο.

Πώς σας αντιμετώπισε η εταιρεία;
Νοσηλεύτηκα επί ένα μήνα, έκανα πέντε χειρουργεία, είναι να κάνω και άλλα στο μέλλον και στα δύο μου πόδια. Ηρθε στο νοσοκομείο μετά δέκα μέρες ο πρόεδρος της εταιρείας, ο κ. Μητρόπουλος. Αυτό ήταν όλο. Μετά εξαφανίστηκαν, δεν ήρθε κανείς να με δει, που το είχα ανάγκη. Δεν έδειξαν κανένα ενδιαφέρον, δεν με πήραν ούτε ένα τηλέφωνο.

Εσάς δεν σας πλησίασαν από την εταιρεία για να σας αποζημιώσουν;
Με πλησίασαν το 2005, όταν έκανα την αγωγή μαζί με τους υπόλοιπους. Ηθελαν να μου εξαγοράσουν τη συνείδηση, να μην μπορώ να παραστώ με δικηγόρο στην ποινική δίκη. Εδώ χάθηκαν κάποιες ψυχές. Εγώ είμαι ζωντανός τουλάχιστον, το παιδί μου μπορεί να πει «ο πατέρας μου». Έχω δει μικρά παιδιά να πιάνουν το χέρι της μητέρας τους και να λένε «πάμε να δούμε τον μπαμπά», υπάρχουν παιδιά που θέλουν ακόμα ψυχολογική στήριξη.

Γιατί δεν δεχθήκατε να συμβιβαστείτε, όπως οι υπόλοιποι; Διάβασα ότι δόθηκαν μεγάλα χρηματικά ποσά ως αποζημίωση...

Όταν παίζουν με τη νοημοσύνη σου κι εσύ το ίδιο θα έκανες. Ήταν ασήμαντο το ποσόν για μένα, φανταστείτε πόσο ασήμαντο ήταν γι' αυτούς. Όταν η απώλεια ενός ανθρώπου στοιχίζει 25 εκατομμύρια δραχμές, όταν ένα παιδί μεγαλώνει χωρίς τον πατέρα του, με τις φωτογραφίες του, για μένα είναι μικρό το ποσόν. Παίζουν με τον πόνο σου. Τους λέω, αν θέλετε να μου δώσετε 100.000 ευρώ, αφήστε να σας κάνω εγώ μια μαχαιριά, όχι τσεκουριά, μια γερή μαχαιριά, να δούμε τα δικά σας τα πόδια πόσο αξίζουν.

Την απόφαση του ποινικού δικαστηρίου πώς την είδατε;

Ήταν κεραυνός εν αιθρία. Χάσαμε τη φωνή μας, κοιταζόμασταν με συναδέλφους, με τη γυναίκα μου, να ακούσουμε ο ένας από τον άλλον να επαληθεύει, αν ακούσαμε καλά αυτό που είπε ο πρόεδρος. Έκανα αίτηση για έφεση. Θα επιμείνω μέχρι να βρω το δίκιο μου, μέχρι να βρουνε το δίκιο τους και αυτοί που χάθηκαν. Είναι μια απόφαση πέρα για πέρα άδικη, ένα «χαστούκι» για όλους τους εργαζόμενους. Αθωώθηκαν αυτοί που έκαψαν ζωντανούς έξι συναδέλφους μας, αυτοί που τους έκοψαν σε μικρά κομματάκια. Ούτε καν τους συγκίνησαν οι φωτογραφίες του Εγκληματολογικού που καταμαρτυρούν τη φρίκη.

Αντώνης Ηλίας
πρόεδρος του σωματείου, παρών στην έκρηξη

«Τη στιγμή που είπα “αθώοι”, μου κόπηκαν τα πόδια»

Ως σωματείο είχατε επισημάνει τους κινδύνους;

Τα έγγραφα της Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας τα έλεγαν όλα. Και είχαν κοινοποιηθεί στην Επιθεώρηση, η οποία όφειλε να έρθει στο εργοστάσιο να κάνει παρατηρήσεις. Απλώς δεν το είχαμε συντάξει ως δικηγόροι. Απλοί εργαζόμενοι είμαστε, ό,τι ξέραμε το λέγαμε. Το 2002 είχε γίνει πάλι μνημόνευση του θέματος και μας είχε απαντήσει η εταιρεία. Η απάντησή της ήταν ένας κατάλογος με 30 εργαζόμενους, τον οποίο τοιχοκόλλησαν, ότι αυτοί μπορούν να χειρίζονται τα μηχανήματα. Οι συνάδελφοι έβλεπαν τον κατάλογο και γελοούσαν: «Τι δουλειά έχω εγώ; Εγώ δεν τα παίρνω στα χέρια μου αυτά τα πράγματα, δεν γωρίζω», έλεγαν. Φανταστείτε ότι αυτός που άλλαξε τη φιλή τη μέρα της έκρηξης, ο Μανάβης, δεν ήταν καν στον κατάλογο, ήταν νεοπροσληφθείς τότε, ανειδίκευτος.

Όταν μάθατε ότι οι υπεύθυνοι της εταιρείας κατηγορούνται για πλημμέλημα, πώς αντιδράσατε;
Είχαμε αντιδράσει κι εμείς και η ΓΣΕΕ ζητώντας να δικαστούν για ενδεχόμενο δόλο. Αλλά τους πήγαν για αμέλεια. Από εκεί ξεκίνησε το όλο θέμα. Η δίκη πήγαινε συνέχεια πίσω, έπαιρνε διαρκώς αναβολές. Τη μια γιατί οι δικηγόροι της εταιρείας ήταν πολιτική αγωγή στη δίκη της 17 Νοέμβρη, την άλλη γιατί οι Κορίνθιοι δικηγόροι είχαν πρόβλημα. Βέβαια, η αλήθεια είναι ότι ήταν τότε υπουργός Δικαιοσύνης ο Κορίνθιος Αναστά-

σης Παπαληγούρας και μια αθωωτική απόφαση θα του δημιουργούσε μεγάλο πρόβλημα. **Γιατί δεν πήγαν συντεταγμένοι οι εργαζόμενοι στο δικαστήριο;**
Οι εργαζόμενοι έμαθαν ότι οι συγγενείς πληρώθηκαν και δεν θα έρθουν στο δικαστήριο, οπότε σκέφτηκαν «τι να πάω εγώ να κάνω;». Αποκλείστηκαν με δικονομικά τερτίπια οι ουσιαστικές μάρτυρες, αυτοί που ήταν παρόντες στην έκρηξη και ήξεραν να καταθέσουν πέντε πράγματα σωστά. Και όσοι κατέθεσαν τα μασάνανε, δεν είπαν την αλήθεια. Τα έριξαν στο ανθρώπινο λάθος, ότι δηλαδή η εταιρεία δεν είχε ευθύνη. Όλη η δουλειά ήταν πολύ καλά σημειωμένη. Λυπάμαι ειλικρινά γιατί χάθηκαν έξι συνάδελφοι, πάρα πολύ καλά παιδιά.

Πώς σας φάνηκε η απόφαση του δικαστηρίου;

Τη στιγμή που είπα «αθώοι», μου κόπηκαν τα πόδια. Δεν μπορούσα να σηκωθώ από την καρέκλα. Δεν το πίστευα, ήταν σαν να έγινε πάλι μπροστά στα μάτια μου η έκρηξη. Περιμέναμε κάποια καταδίκη μόνο και μόνο για τη δικαίωση των ψυχών, για να δουν και οι υπόλοιποι ότι ένα εργατικό ατύχημα δεν περνάει έτσι, τιμωρείται. Παλαιότερα, ο τεχνικός ασφαλείας της εταιρείας είχε καταδικαστεί σε έξι μήνες φυλάκιση γιατί ένας εργάτης είχε τραυματιστεί στο χέρι. Εδώ είχαμε έξι νεκρούς και τρεις τραυματίες και αθωώθηκαν όλοι πλήρως. ■

© ΣΤΥΠΟΣ ΣΤΑΘΕΡΗΣ